

LAUSUNTO

14.7.2021

TEM
19. 07. 2021

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamo
Ritarikatu 2 B
00170 HELSINKI

LAUSUNTO HYVIN MATALA-AKTIIVISEN YDINJÄTTEEN LOPPUSIJOITUKSESTA
OLKILUODON YDINVOIMALAITOSALUEELLA, DIAARINUMERO VN/10756/2021

Ydinenergialain periaatteiden mukaan ydinenergian käytön turvallisuus on pidettävä niin korkealla tasolla kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista. Ydinenergialain 7 h §:n mukaan ydinjätteiden loppusijoitus on suunniteltava turvallisuuden kannalta niin, ettei se edellytä loppusijoituspaikan valvontaa. Säteilylain mukaan toiminnanharjoittajan on säteilytoiminnan aikana ja sitä lopetettaessa huolehdittava, ettei radioaktiivisista jätteistä aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle. Toiminnanharjoittajan on myös huolehdittava toiminnassa syntyvien radioaktiivisten jätteiden vaarattomaksi tekemisestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän ympäristön luomista sekä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä. Maakuntakaava on ylimpänä ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on huomioitava myös ympäristöhaittojen vähentäminen ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Teollisuuden Voiman ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa, joka koskee hyvin matala-aktiivisen ydinjätteen loppusijoituspaikkaa Olkiluodossa, pyydämme huomioimaan myös vaikutukset lähiympäristöön. Orjansaareissa ja muilla naapurisaarilla, Eurajoen mantereella ja Raumalla on Olkiluodon ympäristössä paljon kesämökkejä ja vakituista asutusta. Eurajoensalmessa sijaitsee ilmateitse 5 kilometrin päässä myös Lahdenperän virkistysalue uimarantoineen (EU-uimaranta). Olkiluodon naapurisaareissa on Satakunnan maakuntakaavan ja Eurajoen rantayleiskaavan mukainen luonnonsuojelualue Kaunissaari, joka kuuluu Satakunnan arvokkaimpien luontokohteiden joukkoon. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Kaunissaari on myös maakuntakaavan mukainen merkittävä ulkoilun, retkeilyn ja virkistyskäytön alue, jossa on huomioitava alueen virkistyskäytön kehittämisedellytysten turvaaminen tuleville sukupolville. Maanpäällinen radioaktiivisen jätteen loppusijoituspaikka ei ole virkistys- ja suojelualueiden vieressä hyväksyttävä vaihtoehto.

Maaperään sijoitettava radioaktiivinen jäte aiheuttaa ympäristön saastumista maiseman pilaamisen, jätteiden ja säteilyn muodossa. Merelle näkyvä jätevuori ei ole kenenkään mielestä kaunista katseltavaa. Maanpäälliset jätteet ja niiden radioaktiiviset aineet saattavat myös esim. sateiden ja rajujen merimyrskyjen jälkeen liikkua ja ajautua esim. ympäröivään mereen. Selkämereenkään muovijätettä ei saa joutua lisää esim. säteilevän pehmeän puristetun muovin muodossa. Maaperään sijoitettavan jätteen ionisoivan

säteilyn vaikutukset eivät ole myöskään toivottavia. Olkiluodon radioaktiivisten aineiden päästömäärät mereen ja ilmaan kasvaisivat suunnitellun matala-aktiivisen jätteen (vuosihuollon haalareiden, pyyhkeiden, suojamuovien, putkien, koneenosien, työkalujen yms.) maaperäloppusijoituksen myötä.

Säteilyturvakeskuksen mukaan radioaktiiviset aineet jaotellaan vain kolmeen luokkaan: korkea-, keski- ja matala-aktiivisiin jätteisiin. STUK:n ohjeen mukaan matala-aktiivisenkin jätteen loppusijoitustila on 60 – 100 metrin syvyydessä. Tähän matala-aktiiviseen jätteeseen katsotaan kuuluvaksi myös ydinvoimalaitosten huoltoseisokkien aikana kertyvän sekalaisen kiinteän jätteen (ns. huoltojäte). Suurimmassa osassa tällaista ydinlaitosjätettä on siinä määrin radioaktiivisia aineita, että se täytyy käsitellä, varastoida ja loppusijoittaa säteilyturvallisuusvaatimusten mukaisesti. Nyt maaperäloppusijoitukseen TVO:n suunnitteleminen matala-aktiivisten lyhytikäisten jätteiden radioaktiivisten aineiden puoliintumisaika on enintään noin 30 vuotta. Näidenkin aktiivisuus vähenee vaarattomalle tasolle vasta muutaman sadan vuoden kuluessa. Hyvin matala-aktiivisenkin jäte kuuluu sijoittaa matala-aktiivisen jätteen loppusijoituspaikkaan 60 – 100 metrin syvyyteen eikä maan päälle. Näin ollen katsomme myös hyvin matala-aktiiviselle ydinjätteelle ainoastaan kallioperään riittävän syvälle rakennetun loppusijoitustilan ainoaksi voimassa olevien Suomen lakien, Satakunnan maakuntakaavan ja Eurajoen rantayleiskaavan mukaiseksi vaihtoehdoksi.

LIITTEET

Satakunnan maakuntakaavan ote 14.7.2021

